

Ane'

TAITAS

Paula'ke Daarievuu'nane'

**Baito Puring-antaveri Biikaang Aarumo
Koong-antaveriai Kiriti'namui'koo**
(1:1–3:15)

1 ¹ Ning Paula' tee Kumponing bakaang botovotonaa' ee'noko kara-okomui-nka Jiisuu' Karistoo' bakaang. Kumponing botomuu'nung bakaning teie miru'uru'ning tampa' masika'anta-koo pakuarama'naang ee'noko tee kara masakung koompari otoko kato nau-antavaranko tampa' tasi'pai siempaama Kumponing dotu-antana' otoroaing, domampariri ookara batei-koo otoroaina' nooruupiariaina'; ² Aa'noko teie Kumponing tosiaravaunge tee domaang oparavaung amurii'naang maraka-antavuu' tero urikamu', kansi' pupu'aravaruko. ³ Ee'noko bakaang bateinang miru'uu'nung masakung-koo teie Kumponing niikaang Domang-antai tee-koong domaang oparavaung amuriaing-koong kara sira'puu' bakaang doorenang tampara-koo, ee'noko ning tee aroo'mui botomuu'nung tee daankiama'naang.

⁴ Da' Taitas nnuring masakung tee-koo kara-koo nari' masika'antavampimaung-koo daarireromaang. Biraanke ee'noko mooa da'koo otoaing Kumponing Numa-itaing ee'noko teieta Ovoring Jiisuu' Karistoo', niikaang Domang-anta.

Urantanuka Ee' Miru'eriaing

⁵ Ninge da' Kiriti'namui'keta tenkenama ee' nkovee'naang si'dantu'nung: Dake koong-antavee'naang teing kapoo'nanka koonto' deeaing teka, ee'noko napo' dootuu'koo urantanuka miru'eriai ookara osinanka-koo tee' naurantu'na'. ⁶ Teing urantanuka tuumpi otoroauka'na'

otoroai. Nampeesi-koo narunge nani nampui otoai. Napo' biurukaa' Karistoo'koo baito-nupoong otoroai, ee'noko nii'ninge tuumpiaaripeu'noo' otoroauka' aa'ning-koo: tooreere ee'noko meumeeva. ⁷Tee naning Kumponing bakanavitu tanatawurimaung tee tuumpinoo' dopa, ai' tee tee Kumponing bakaang tarenara. Aing aa'ning nkovua' otoai: bore'ke deere, da'deng iira, nainai purinto' nai-koo kei', tavu' bauko, ee'noko oko'oko. ⁸Teka aing ee' oro'nanka oro'antavumaatoai: Damisimainku bakaang pava-koo bokuvurimatoai, tampenanka-koo dotuaramaung, matauari oto', koompari oto', ee'noko baka meeka'pari oto' tareari otomatoai. ⁹Napo' teie tee kara tosinoo'dopa pinka'ui otomatoai tee' nari' barearu'na'. Tee' otoi minkunaa koonto' nau-antavurima nantoong puring-antavurimatoai, ee'noko teing tee kara penkempaamaing okora' nenke'ui daang tampaamanoo' sira'pumaatoai.

**Kiriti'namui'koo Daang minkunukai Mmau'ke
Baito-koo Orari-antavaariko'na'**

¹⁰Ai' teke Kiriti'ke dootuu'koo kuunge nantoong karinga taarapiikanuka otorong, daang minkunuka ee'noko tosi baukonukai, baru'noo' teing Ju'nupoong dopa' toto'navitu tee' oro'nuka. ¹¹Bake-antaveriai, ai' teinge tee akatekang karika'daantu naro'ka orari-antavaarimaung kapoo' makosi deeaing nau-antavaarima mooni' tamung barang-koo makotua'na'. ¹²Tee' nari' Kiriti'namui'koong nakaronunge~ nii'nung nauvuma aa'puu'na', "Kiriti'namui'nupoong doong kante tosi baukonuka, biikoori oreng, taamang-koo oko'okonuka kavuroonku." ¹³Tee aung kara teie sira'puu'nung teing daang minkunuka otoromana' masikung. Tee'koo teing tee daang minku siempaamaing karai aa'na' naaramperiaing tee minkunaa masika'antavampimaung siong-koo purimpariaina'. ¹⁴Ju'nupoong biikaang kumponaang sipaavai! Teing biikaang botonanka tamung nantoong-etaning siempaama kara masikung-eta bere'ariauka'. ¹⁵Baa naning Karistoo'koo kuunge domang kiiroraa'ari otoi tee ookara kapoo' teie makosina' nko-koo noru'umaing teing makosining. Teka baa-koo naning domang orara-koo, masika'anta otoaung-koo, tee kansi'koo kapoo' otoa' bakaang domang kiiroraa'antavupeu'nung, bane arekee' oro' toomo siompuma. Kumponingee tee bakaang domang ee'noko noru' naro'ka oraka' nari' oovui otoo'naang. ¹⁶Tee' oro'nuka teing bii'ka Kumponing noru'ai otoining sirakura' tampaarimaing, teka teinge oraka' nkoaama penkempaakoo' tee. Bakei Kumponing-koo maremaare nkonuka, meumeevanuka, ee'noko kapoo' tampara nko-koo makosinuka deea'.

Tautau Pankareu'aape-naare

2 ¹Teka dake deeko' ootoo'koo makosina' Karistoo' bakana' masika' nau-antaveriai. ²Aa'noko teing donkaang pankareu' kapoo'koo

baru' kei'oroi kanu'ariauka', teka to'biivui noru' ninka matauariri otoroai, tuumpiaariarupeu'na' biikaang masika'anta-koo, paa-koo ee'noko kato purimpari oto'koo. ³Napo' maniku' pankareu' tee' nari' Kumponing bakaning-pina' neriariri otoromaatoai, ukuusiarua' ee'noko nainai purinto'koo bi'aria'. ⁴⁻⁵Napo' teinge maniku' pankareu'ke teing nerai' nampeesinii'nuka tampeng naing nau-antavaarimaatoai, aing aa'ning: Bii'unkaampi biurukaa' ninka nari' paa, matauariri oto'koo, meeka'pariri, kake'ii-nupoong tampa'nko, ee'noko bii'unkaampi-koo boong deempariri otoromaatoai, Kumponing bakaang kara oovuninge dimpa'aavauka'na'.

Tautau Nema'aape-naare

⁶Napo' tee' nari' naueriai teing nemaa' matauariri otoroaina'. ⁷Ee'noko mintoontarama ookara batei-koo kapoo' tampeng naing nkovemaatoaing teinge siontaavaina', ee'noko dakaang naunau-koo aing ee' oro' oro'antavemaatoai: kara pitumeeva, aarumo aa'na' aroo'dari minkuna', ee'noko noru' to'biivui otomaung nantoonge poore'koo makosi deeaung. ⁸Ee'noko dake tee' nari' nkoveko nii' minkuminkurumaarimaing maia'oroaing, kapoo' orara nii' minkumaaripeu'nung otoaruko.

Tautau Botovotonaa'nuka-aape-naare

⁹Napo' teing botovotonaa'nuka tee' nari' naueriai biikaning ovontunanka-koo boong deempariri otoroaina', ee'noko dotu-antavaarimaatoai ookara kapoo'nanka nkoaavaining-koo, kara bari'aava' ee'noko bakiaa' nkoaava'. ¹⁰Ee' naueriaing, "Tampa' nari' nkorarimatoai diikaning ovontunge tampa' noru'daarira aroo'daariaina' ookara kapoo' nko-koo." Tee' naueriaing, ai' teing botovotonaa' koonto'na' otoroko deeko' ookara nantoonge tampa' taaravaavaing tee kara nauarampimaung Kumponing niikaang domang-anta-koong. ¹¹Ai' Kumponing bakaang paa nantoong domang-anta-koong tee tero oro'antavuu'nung ookara nantoong-koo. ¹²Ee'noko teie bakaang piaae nii' kake'ii-antamurimaung a' kansi'koo o'noritaa' aa'noo'naang: Kumponing piavo'na' aarumo dimpa'koo, kansi'aapening karakaraa' nari', ee'noko mataumariri oto'koo, koomariri, Kumponing dotu-antana'. ¹³Ee'noko tee' nari' o'norimaatoai tee biraanke nempampimaung noru'ampima aa'noaing: tee Jiisuu' Karistoo' niikaang Kumponing ee'noko Domang-anta nerampari tenang oro'paravai. ¹⁴Tee baka nii'koo avaru'nung nii' boorimurira teing-eta orara aarumonanka-ita unaa-antamurii'naang ee'noko kiiroraa'antamurira bakaning nantoong meekupoong deemuriai tampa'nko narung-koo dompirompi'nuka.

¹⁵Tee' nari' koonto' botoveri nau-antaverimatoaing aing kapoo'nanka, tautauerima kontevoroa' siompaava'naang. Naninge nii'nunge daang-antaruauka'.

**Tampara Aarumo-koo Ima'mariri O'noriaina'
Kumponinge Tampa' Nkomurio'**

3 ¹Nau-antaveriaing teing dakaning nantoong ovontung-koo boong otoroaina', siompaarima teing, amutemurii' tampeng nko-nko nko-koo maamuariri. ²Naning oraka' minkuaava' otoroai, turanturang baari'ai, banainge otoroai, ee'noko nantoong ookara-koo navurariri otorimaatoai. ³Ai' nii' Karistoo' bakaning teing tero o'noriko'na' sipampiru'ning aa'ning-eta: kanu'marima taarapiikamariko' ako'ke nii'ning ninka poo-antamaariko, amutemurii' karakaraa'koo bi'mariri doturotu besi'ampima. Niikaang batei tamung kera'pampiko' aa'ning-koo: oraka' noru' ee'noko mamairo, nantoonge munte'maariko napo' nii'ka munte'meerima. ⁴Teka tenang bakaang pias ee'noko avusiro'ari oto' aarumo sira'puu'ngang tee-koo batei-koo Kumponinge domamuru'. ⁵Teie domamuru'noo' nii' tee koonto'nuka o'nori kapoo' tampara nii'ka nkoampiru'nung-koo deea', teka baka bakaang pias-eta duu'muri meeka'antamurima domamuru'nung, aa'noma napo' ponto'antamurima tee ninka Tanuaang Meekung neraka'antamuru'. ⁶⁻⁷Ee', tee Tanuaang Meekung nii'koo dau mmou'antavui piampuu'nung tee-koo niikaang domang-anta Jiisuu' Karistoo'koo kuunge nii' Kumponing ninka naroung-antamurii'naang teie piaamurira, ee'noko barenku domaang oparavauka'nung-koong nempampimaung okomurii'naang.

⁸Tee-koo kapoo'koo nauansing-koo aroo'daravaing makosi da' Taitas. Da' tee teing-koo aing-koo kapoo'koo derarari otoo'naang piamomaang, dakaning nantoong Kumponing masika'antavaamaing kake'iiariri otoroo'naang tampara nko-nko-koo. Aing teing kapoo' boo'anta, nantoong ookara paku-antaning. ⁹Teka aing aa'ning-eta donta'dariri otoriai: niania' maku'paa'koo, pokapoka', boorou'ning biikaning mirinanka depeto parapara-koong minkunaa, ee'noko karakarai turang, Ju' biikaang toomonanka tata'eema. Ai' aing teing tamunsi'ning ee'noko naning pakuvuarupeu'. ¹⁰Naning tee nantoong-koo pokapoka' nkovuuing deeko' tautaeuai ee'noko kemu'kai nkovuko deeko' napo' tautaeuai; ¹¹Teketa beemu'pinamu'koo tamung doonko sipeai tee, ee' noru'ei: Aung tee naning koompaa', oreng aarumoi maanto', baka tuutunamparing.

Paula'ke Taitas Tee-anko Po'koo Bokuvuu'na'

¹²Tenang ninge tenaanka Atemasi naanka ee'noko Tikikas da'anko botoampeko tampa' aa'na' paarararavaing ning kune'koo teka Nikopolisia, ai' ning tee tenang kamaari bakanang teke oto'koo darumari o'nong. ¹³Napo' aa'na' pia-antaveriaing dakanavitu teinge tampa' neriareaing tenaanka aa'noko tee boto nau-anta Siinasi ee'noko Apolos paku-koo beekaang nanunanu'koo. Ee'noko kokoiravererima

beekaang nanunanu'koo makosining mooni' averereriaing. ¹⁴Ee'noko tee' pakuaarema noru' nkavaavai kake'iiariaina' tampara nko-nko nko-koo, baata teing aa'na' piaaru'nuka pakuaarimaatoaina', ee'noko biikaang ototoo' sinampo'nung deempari otoaing.

¹⁵Aing ookara nii' ninka nari' o'norimainge biikaang tampa' tang dii'anko botoamang. Niikaang tampa' tang nauereriaing teing nii'marang baito-koo kuunge. Tee biraanke tee dii' ookara ninka otomatoaing. Ee', tee' nari'.